

RANDERS HAVN
Ny Havnevej 20
8960 Randers SØ

Randers Kommune
Natur og Miljø
Laksetorvet 1
8900 Randers C

Telefon +45 8915 1515
Mobil 24 49 96 87

Naturbeskyttelse@randers.dk
www.randers.dk

Dato: 6. juli 2026/Journalnummer: 01.05.08-P25-22-25

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til nedlæggelse af strandsump og mose for at kunne etablere den nye Randers Havn og dertilhørende vådområde

Afgørelse

Randers Kommune meddeler hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at nedlægge en strandsump og en mose for at kunne flytte Randers Havn, samt etablere et vådområde til håndtering af overfladevand på matr.nr. 568bm, 568x, 593, Randers Markjorder samt 56i og 56d Romalt By, Krstrup.

Dispensationen er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2.

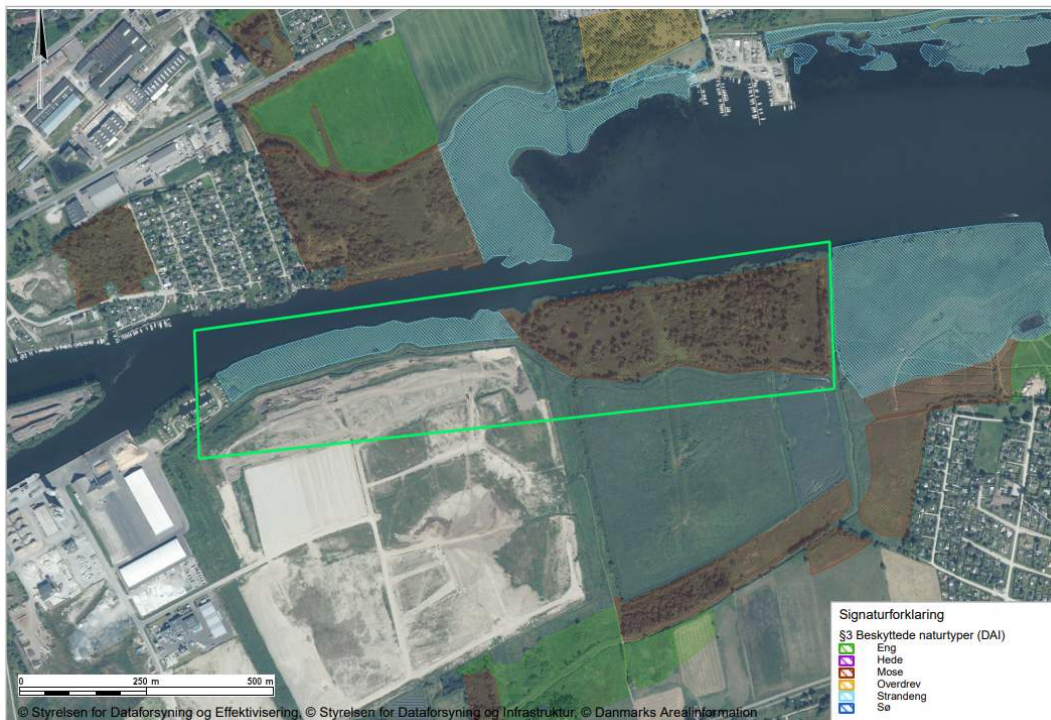
Dispensationen må tidligst udnyttes når klagefristen på 4 uger er forløbet og hvis der ikke er indkommet klager. Kommunen vil når klagefristen er udløbet orientere jer hvis der er kommet klager.

Beliggenheden af det ansøgte fremgår af kort 1 på side 2.

Der er ved afgørelsen lagt vægt på, at:

- Der er ikke alternative placeringsmuligheder, da havnen er nødt til at ligge kystnært,
- Randers Kommune vurderer at flytningen af Randers Havn er en samfundsmæssig interesse,
- Naturarealerne der inddrages, er uden særlig fredningsmæssig interesse og der fastsættes vilkår om udlægning af erstatningsnatur.

De nærmere vurderinger fremgår af bilag 1.

Kort 1 – Luftfoto fra sommeren 2025. De to naturarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 der ønskes inddraget, fremgår med blå og rød skravering indenfor det grønne område. Arealet med blå skravering er en strandsump og arealet med rød skravering er en mose.

Vilkår

Dispensationen meddeles på følgende vilkår:

- Der skal udlægges erstatningsnatur for den inddragede mose i størrelsesforholdet 1:2, dvs. 20,5 ha.
- Der skal udlægges erstatningsnatur på de arealer der er angivet på kort 3, 4, 5 og 6 i bilag 2.
- Erstatningsnaturen skal tinglyses med deklarationen der fremgår af bilag 3.

Baggrund for sagen

Randers Kommune har tidligere d. 21. oktober 2015 meddelt en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til inddragelse af beskyttet natur for at kunne flytte Randers havn (sagsnummer 01.05.08-K08-7-14). En strandsump (blå skravering på kort 1) var inkluderet i den oprindelige dispensation, men da dispensationen til nedlæggelse af det areal ikke er blevet udnyttet indenfor den lovbestemte frist på 3 år (Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2), vil det kræve en ny dispensation at inddrage arealet til havneformål.

Randers Kommune har sidenhen konstateret at et areal (rød skravering på kort 1) opfylder de botaniske kriterier for at være en mose omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette areal er ikke tidligere blevet vurderet, ift. om der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at inddrage dette areal til havneformål.

Jeres oplysninger

Dispensationen meddeles på grundlag af oplysningerne i jeres ansøgning af d. 25. september 2025. Det forudsættes, at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

I oplyser i ansøgningen, at Randers Havn er Danmarks eneste flodhavn og er vigtig for fremtidens erhvervsudvikling i Randers Kommune.

Randers Havn er i gang med at udvide havnens arealer for at imødekomme det fremtidige behov for mere havneareal. Dette sker bl.a. for at muliggøre en forøgelse af den gennemsnitlige årlige tonnage pr. anløb stadig og den dermed forbundne efterspørgsel efter kajplads til større skibe.

Den nye havn vil være attraktiv for mange virksomheder som skal have adgang via søtransport og formegentlig er afsendere/modtagere af tunge laster. Det er sandsynligt at både engrosvirksomheder, fremstillingsvirksomheder og transportvirksomheder vil anse Randers Havn som en attraktiv ny placering. Desuden er placeringen af Randers Havn gunstig grundet den nære beliggenhed til det overordnede motorvejsnet og beliggenheden inde i landet med nær adgang til industri og landbrugserhvervet. Havneudvidelsen vil desuden sikre en mere hensigtsmæssig og smidig logistik på havnen.

Mosen (rød skravering på kort 1) er beliggende indenfor *Lokalplan 706 Ny Randers Havn*. Ifølge lokalplanen skal området bruges til udvidelse af kajen for Randers Havn og til rensning af overfladevand fra Randers Havns områder (se figur 1).

Området er kritisk for udvidelsen af Randers Havn og indgår som en del af det kajareal, som er nødvendigt for at kunne drive havnen effektivt og sikre arealer, som er relevante for kunder, hvilket også kommer kommunen til gavn. Delarealet mod øst har været afsat til håndtering af spildevand siden opstart på projektet for ca. 10 år siden, og en ændring af planen for rensning af spildevand vil få store negative konsekvenser for, hvordan havnen er udformet.

Udvidelse i etaper

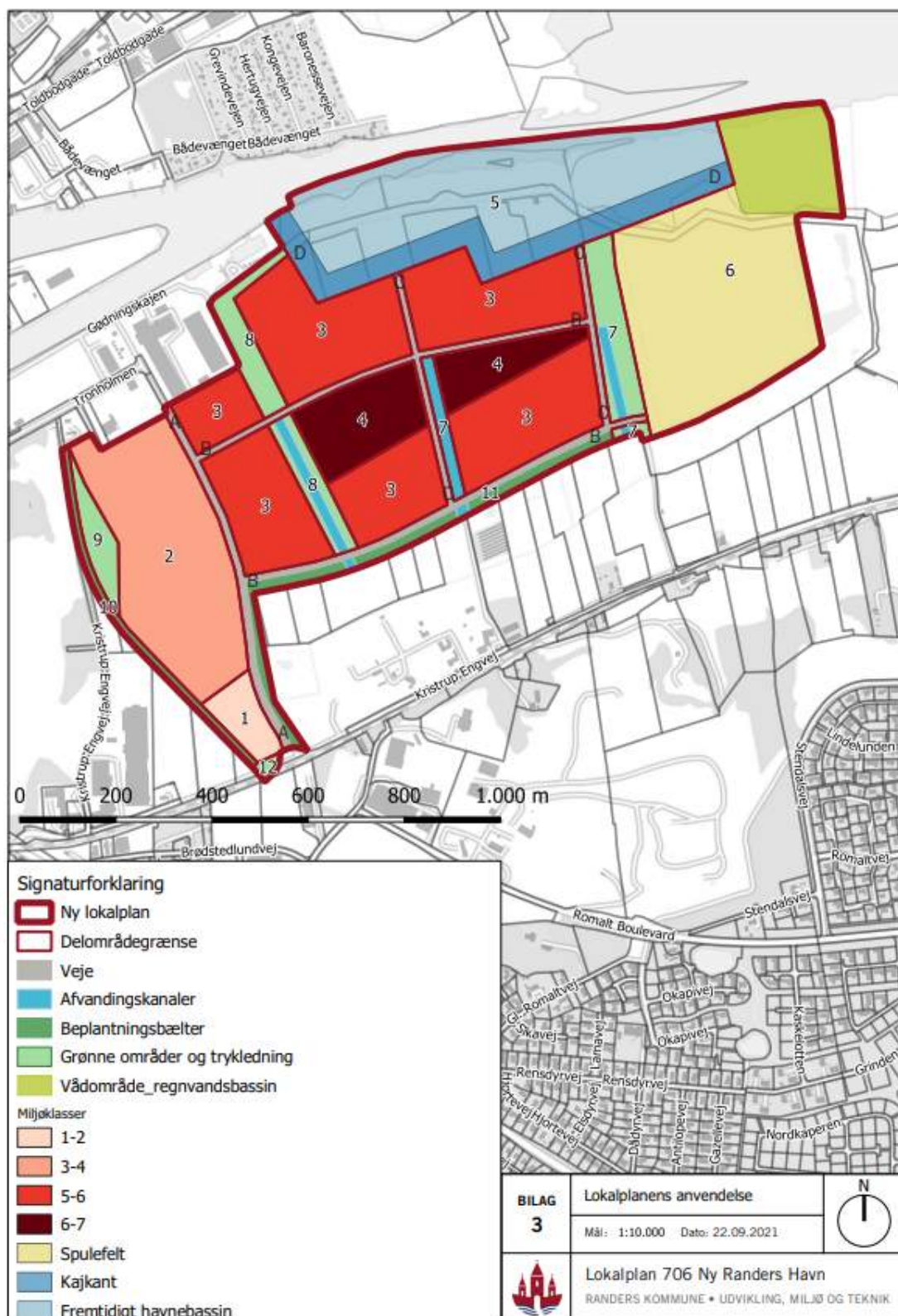
Udvidelse af havnen foregår i etaper. Arealet til rensning af overfladevand ønskes dispensation fra §3-beskyttelsen af området, da Vandmiljø Randers er klar til at ibrugtage området som planlagt i den gældende lokalplan og spildevandsplan for området.

Ifølge planen for udvidelse af havnen er det den 4. og sidste etape af kajudvidelsen, der ligger indenfor §3-området. Randers Havn vil, når der er fundet passende erstatningsareal, påbegynde forbehandling af arealerne.

Arealerne for de pågældende områder udgør:

- Areal til rensning af overfladevand 5,1 ha
- Areal til udvidelse af kaj 5,1 ha

Samlet areal 10,2 ha

Figur 1 – Kortmateriale der stammer fra Bilag 3 i lokalplan 706 Ny Randers Havn der viser lokalplanens anvendelse og delområder. De § 3-beskyttede naturarealer er beliggende indenfor delområde 5 og 6. I delområde 5 er det planlagt at arealet skal anvendes som kaj og havnebassin. I delområde 6 er det planlagt at arealet med grøn farve skal anvendes som vådområde/regnvandsbassin.

Andre tilladelser

Vi skal gøre opmærksom på, at en dispensation fra naturbeskyttelsesloven ikke fritager jer for eventuelt andre nødvendige tilladelser.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet jf. naturbeskyttelseslovens § 86 (og se desuden § 78 og § 87).

Klagefrist!

Klagefristen udløber 4 uger efter, at denne afgørelse er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Hvem kan klage?

- ansøgeren,
- ejeren af ejendommen,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Hvordan klager jeg?

Du klager via Klageportalen, som du finder på www.kpo.naevneneshus.dk eller på www.borger.dk og www.virk.dk, søg efter "klageportalen". Du skal logge på med Mit-ID. Klagen er indgivet, når den er tilgængelig for Randers Kommune i Klageportalen.

Klagen sendes automatisk gennem Klageportalen først til Randers Kommune. Hvis Randers Kommune fastholder afgørelsen, sender Randers Kommune klagen videre til klagenævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Når du klager, skal betales et gebyr på kr. 900 for private. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort på Klageportalen. Gebyret tilbagebetales hvis du får medhold i klagen.

Du kan læse mere om klagens behandling på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside under Nævnenes hus <https://naevneneshus.dk/>

Kan jeg blive fritaget for brug af Klageportalen?

Du kan anmode Miljø- og Fødevareklagenævnet om fritagelse for at bruge klageportalen. Du kan søge om at blive fritaget fra at bruge klageportalen, hvis du f.eks.:

- Har et særlig handicap
- Har kognitiv eller fysisk funktionsnedsættelse
- Lider af demens
- Mangler digitale kompetencer
- Er socialt udsat

- Har en eller flere psykiske lidelser
- Har sprogveskigheder, hvor hjælp og vejledning fra myndigheden eller nævnet ikke konkret vurderes at være en egnet løsning.

Hvis du trods vejledning ikke har mulighed for at bruge klageportalen, kan du sende din anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til nævnet. Du skal begrunde din anmodning om fritagelse for brug af klageportalen. Hvis du er fritaget for at bruge Digital Post af din kommune, bedes du oplyse dette i din anmodning.

Får du afslag på fritagelse, får du en passende frist til at indsende klagen via klageportalen. Hvis du bliver fritaget, vil kommunen oprette klagen i klageportalen på dine vegne.

Orientér kommunen

Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver besked til din kommune om det. Så ved kommunen nemlig, at der er en klage på vej. Du kan orientere din kommune via e-mail, telefon eller ved at sende et brev.

Må tilladelse udnyttes, hvis jeg klager?

En rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, førend klagefristen udløbet, eller, hvis der er klaget over afgørelsen, før Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger.

Domstolsprøvelse

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev jf. naturbeskyttelseslovens § 88.

Hvis dispensationen ikke udnyttes inden 3 år, bortfalder den.

Dine persondata

I forbindelse med denne skrivelse har Randers Kommune eventuelt registreret oplysninger om dig – få mere at vide via: [Oplysningspligten](#).

Hvis du har fået dette brev som fysisk post, kan du indtaste:

<https://www.randers.dk/UMT-oplysningspligt> i din browsers adresselinje.

Med venlig hilsen

Vibe Bertelsen

Teamleder for Natur, Grøn Drift og Samskabelse

Randers Kommune

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 927 af 28. juni 2024 (naturbeskyttelsesloven).

Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 1098 af 21. august 2023 (habitatbekendtgørelsen).

Kopi til:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, e-mail: mail@sgav.dk
Friluftsrådet, e-mail: Randers@friluftstraadet.dk, lokalraad@friluftstraadet.dk
Danmarks Naturfredningsforenings Randers, e-mail: dnranders-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, København, e-mail: natur@dof.dk
DOF-Randers, e-mail: Randers@dof.dk
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, e-mail: dbf.oestjylland@gmail.com
Foreningen Fri Natur, e-mail: frinatur@frinaturdanmark.dk
Museum Østjylland, e-mail: Arkaeolog@museumoj.dk
Landbrugs- og fiskeristyrelsen, e-mail: mail@fisk-st.dk
Dansk Sportsfiskerforbund, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Sportsfiskerforbund, e-mail: Jankarnoe@gmail.com
Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Fritidsfiskerforbund, e-mail: erling@e-frahm.dk
Dansk Fritidsfiskerforbund - Arne Rusbjerg, e-mail: teamstr@gmail.com
Randers Havn, e-mail: mail@randershavn.dk
Dansk Forening for Rosport, e-mail: dffr@roning.dk
Dansk Kano og Kajak Forbund, e-mail: miljo@kano-kajak.dk
Kystdirektoratet, e-mail: kdi@kyst.dk

Bilag 1

Besigtigelser

Strandsump (blå skravering på kort 1)

Randers Kommune har d. 19. maj 2025 foretaget en ekstensiv besigtigelse af arealet og vurderet at der er tale om en strandsump som mod syd er afgrænset af et dige. Arealet er domineret af tagrør og ligger ud til Randers Fjord. Der er desuden en mindre pilemose i den vestlige del af arealet og enkelte træer langs diget.

Ved besigtigelsen blev følgende arter observeret:

Stor nælde (#), tagrør (dominerende), lådden dueurt, dun-birk, bredbladet dunhammer, bånd-pil samt seljepil.

#: problemart jævnfør DCE's registreringsskema for strandenge og strandsumpe.

Arealet vurderes til at have en ringe naturtilstand (IV).

Foto 1 – Foto taget ved besigtigelsen. Der ses at arealet er domineret af tagrør. Arealet er afgrænset af et dige (ses til venstre på fotoet).

Mosen (rød skravering på kort 1)

Randers Kommunes besigtigelse

Randers Kommune har den 20. juni 2024 besigtiget området og konstateret at der er tale om et gammelt spulefelt fra Randers Havn som har ligget hen siden slut 80'erne, hvorfor det i dag er delvist tilgroet i birkekrat.

Jordbunden på hele arealet bærer præg af at være vandmættet i store dele af året. De lysåbne partier er derfor domineret af tagrør. Birkekrattene udskygger langt de fleste andre planter. Der er enkelte lysåbne partier i krattene, hvor de domineres af bla. stor nælde, stinkende storkenæb og febernellikeroed.

Krattene bærer præg af et totalt fravær af drift, dette kan ses på den store forekomst af dødt og døende ved, der er fuldt mosbegrøet.

Ved besigtigelsen blev følgende arter observeret: Ask, vorte-birk, mose-bunke, draphavre (#), gederams (#), almindelig hundegræs, engriflet hvidtjørn, almindelig hyld, almindelig kvik (#), bredbladet mangeløv (*), feber-nellikeroed, stor nælde (#, dominerende), grå-pil (#), almindelig rapgræs, burre-snerre (#, dominerende), almindelig syre, tagrør (dominerende), ager-tidsel (#, dominerende), gold hejre (#), stinkende storkenæb, vild kørvel (#) samt en art af slægten rose, en art af slægten pileurt samt en art af slægten kartebolle og en art af slægten blomme.

#: problemart, *: værdifuld art jævnfør DCE's registreringsskema til mose.

Artelias besigtigelse

I har fået foretaget ekstern vurdering af arealets beskyttelsesstatus af Artelia A/S. D. 25. juni 2025 foretog Artelia, en besigtigelse af arealet med henblik på at vurdere om de var enige i kommunens vurdering at arealet er en mose beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Artelia konstaterede at hele området er hovedsagligt domineret af arterne Tagrør og Stor nælde, som er karakteristiske for moser, de steder hvor det ikke er groet til i skov (se foto 2 og 3). Arealet blev inddelt i 6 delområder (se kort 2).

Kort 2 - Delområder ifm. besigtigelsen d. 25. juni 2025

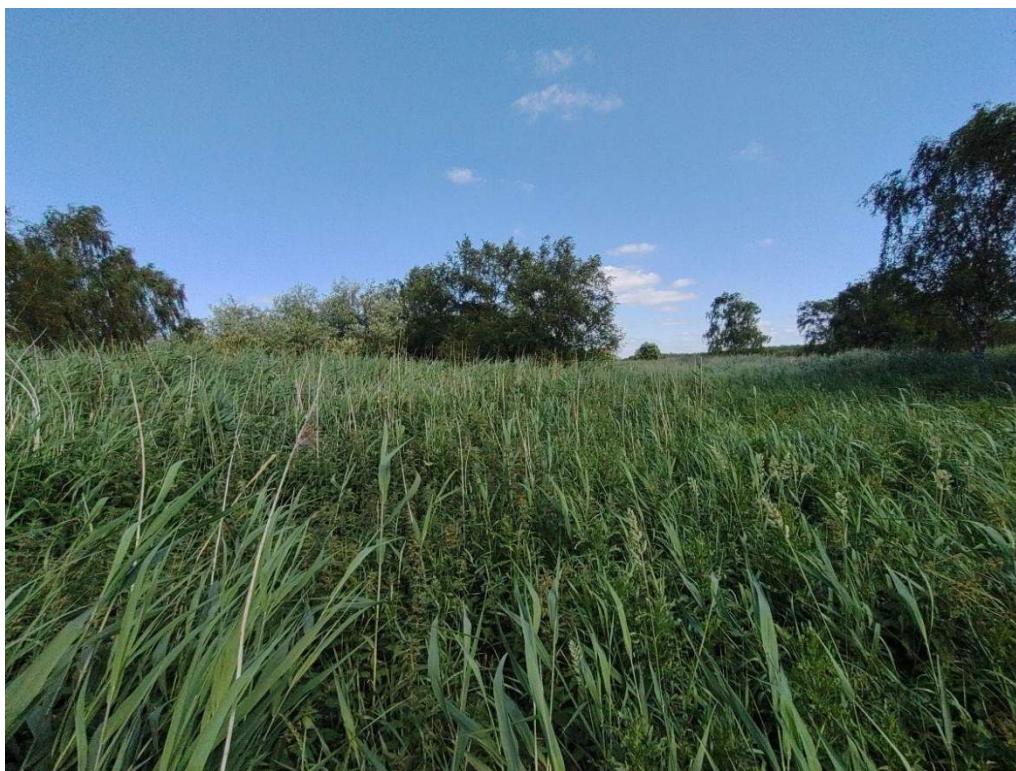

Foto 2 - Foto taget ved Artelias besigtigelse d. 25-06-2025. Der ses at tagrør og stor nælde dominerer området.

Foto 3 – Foto taget ved Artelias besigtigelse d. 25-06-2025. Det sydøstlige hjørne af arealet er tilgroet i tagrør, set fra fugletårnet. De store træer og skovområdet ses i baggrunden.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 1:

Stor nælde, Tagrør, Rajgræs, Birk, Burresnerre, ager-tidsel, Draphavre, Hundegræs, glat burre, Hindbær, lådden dueurt, Hanekro sp. (alm. el. skov), alm. Gederams, Vild kørvel, Hylde og Ager snerle.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 2:

Grå-pil, hindbær, glat burre, ager snerle, hylde, rose sp., stinkende storkenæb, Rejnfan, Pomerans høgeurt, sump forglemmigej, ager-tidsel, Pil sp., hvidtjørn, alm. syre, blodbøg (enkelte), dun-birk, vorte birk, bidende ranunkel, muse-vikke, kulsukker, Rajgræs og Bævreasp.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 3:

Birk, rose sp., draphavre, burresnerre, tagrør, ager-tidsel, stor nælde, sød atragel, alm. mangeløv og rajgræs.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 4:

Tagrør, stor nælde og burre-snerre.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 5:

Snerler, tagrør, følfod, ager-tidsel, sildig gyldenris og kartebolle sp.

Følgende arter blev observeret indenfor delområde 6:

Stor nælde, tagrør, haremad, glat burre, løgkarse, vorte birk, dunet birk, ager-tidsel, gederams, hindbær, hundegræs, bidende ranunkel, fløfod, fløjlsgræs, rajgræs, lysesiv, rævehale, skvalderkål og angelik

Artelia udtog ligeledes en prøve af jorden med jordspyd i område 1. Topjorden er tørve-agtig (0-5 cm), men skifter hurtigt til først brun leret og derefter blandet med mere gråt ler (5-20 cm).

Jorden var ved besigtigelsen generelt fugtig i hele arealet, men ikke våd. Der blev ikke observeret blankt vand nogen steder i området, og der løber ikke vand til når der laves huller.

I område 5 var der større fordybninger i terrænet, men heller ikke her var der vand på eller i jorden.

Artelia vurderer dog samlet set at området ikke opfylder kriterierne for at være en mose. Ved besigtigelsen blev der ikke observeret vand, hverken i overfladen eller i trådhuller. Selvom jorden enkelte steder er blød, er området helt tørt. Da vand og fugtig bund er en væsentlig faktor i en mose, vurderer Artelia at området ikke kan karakteriseres som mose. Jordbunden består af ler med et overliggende lag af topmuld/spagnum.

Luftfotomateriale

Strandsump

Historiske kort og terrænkort

Randers Kommune har gennemgået historiske kort (Høje målebordsblade og lave målebordsblade, 4 cm-kort fra 1953-1976 og 4 cm-kort fra 1977-1992) samt terrænkort (DTK25).

På de høje målebordsblade og de lave målebordsblade fremgår arealet med siv og eng signatur.

På 4 cm kortene fra 1953-1976 og 1977-1992 fremgår arealet med både siv-, eng- og mosesignatur. På det nuværende terrænkort fremstår arealet med en vådområdesignatur.

Luftfotos

Randers Kommune har gennemgået luftfotos fra 1954, 1965, 1974, 1980, 1988, 1989, 1993, 1995, 1999, 2002, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 og 2025.

Det vurderes at arealet fremstår udyrket i perioden 1954-2025 (71 år) og på adskillige luftfotos fra 1993 frem til 2025 fremstår arealet blegt om foråret (hvilket indikerer højt og vissent plantemateriale) og med mørkebrune nuancer hvilket indikerer tagrørsvegetation. Arealets fremtræden er dermed karakteristisk for strandsumpe beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Samlet vurdering

Randers Kommune vurderer på baggrund af historiske kort, terrænkort og luftfotos, at arealet med blå skravering på figur 1 har været uden drift i perioden 1954-2025 (71 år) og at arealets farver og strukturer er karakteristisk for strandsumpe beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Mosen

Historiske kort og terrænkort

Randers Kommune har gennemgået historiske kort (Høje målebordsblade og lave målebordsblade, 4 cm-kort fra 1953-1976 og 4 cm-kort fra 1977-1992) samt terrænkort (DTK25).

På de høje målebordsblade og de lave målebordsblade er arealet en del af Randers Fjord.

På 4 cm kortene fra 1953-1976 og 1977-1992 er arealet blevet inddæmmet og fremgår med både siv-, eng-og mosesignatur. På det nuværende terrænkort er arealet inddæmmet og fremstår med en vådområdesignatur samt med grupper af træer.

Luftfotos

Randers Kommune har gennemgået luftfotos fra 1954, 1965, 1974, 1980, 1988, 1989, 1993, 1995, 1999, 2002, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 og 2025.

Det vurderes at arealet anvendes som spulefelt i perioden 1954-1980. På luftfotos fra 1988 og 1989 ses begyndende trævækst hvilket indikerer at arealet ikke længere bliver driftet eller anvendt som spulefelt. Arealet ses at trævæksten består og spreder sig og på adskillige luftfotos fra 2008 frem til 2025 fremstår arealet blegt om foråret (hvilket indikerer højt og vissent plantemateriale) og med mørkebrune nuancer hvilket indikerer tagrørsvegetation. Arealets fremtræden er dermed karakteristisk for uudnyttede ferske enge og moser beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Samlet vurdering

Randers Kommune vurderer på baggrund af historiske kort, terrænkort og luftfotos, at arealet med rød skravering på kort 1 er et areal som har været uden drift i perioden 1988-2025 (37 år) og at arealets farver og strukturer er karakteristisk for moser og uudnyttede ferske enge beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Retsgrundlaget

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2 og 3, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af moser og lignende samt strandenge og strandsumpe, når sådanne naturtyper enkeltvis eller sammen med andre naturtyper er større end 2.500 m². Jævnfør stk. 3 må der heller ikke foretages ændringer af moser og lignende, der er mindre end 2500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af § 3-beskyttelsen.

Bemærkninger til naturbeskyttelsesloven

Moser og lignende

Efter lovens bemærkninger er moser og lignende udyrkede eller ekstensivt udnyttede områder præget af en ferskvandspåvirket naturlig eller overvejende naturlig vegetation, som er knyttet til gennemsnitlig høj vandstand, og som ofte har dannet

tørv eller anden organisk aflejring. Der lægges dog primært vægt på botaniske forhold i definitionen, hvorimod hydrologiske og/eller geologiske kriterier kun forudsættes anvendt, hvis der foreligger tegn på kulturbetingede indgreb, som hindrer en botanisk bedømmelse. Arealer betegnes således som mose, når de naturligt forekommende moseplanter dominerer i forhold til plantearter fra andre naturtyper.

Ved ophør af græsning eller høslæt kan ferske enge være under tilgroning med højere planter som f.eks. lådden dueurt, stor nælde, tagrør, almindelig mjødurt, kær-star, almindelig fredløs, angelik og kærtidsel m.fl. og udvikle sig tilbage mod mose, rørsump og krat samt sumpskog.

Strandsumpe

Efter lovens bemærkninger er strandsumpe kystbeliggende områder, hvis vegetation er domineret af store sumpplanter som tagrør, strandkogleaks, blågrøn kogleaks og enkelte andre arter. Strandsumpe forekommer ofte på de mest fugtige og eventuelt permanent vanddækkede dele af beskyttede kyststrækninger. Strandsumpe er forskelligt fra begrebet moser og lignende. Sondringen mellem de to naturtyper skal foretages på grundlag af områdernes beliggenhed henholdsvis ved kysten eller inde i landet, og i tvivlstilfælde ud fra dominansen af salttålede planter som strandkogleaks, blågrøn kogleaks, strandasters m.fl. i strandsumpene.

Beskyttelsens formål og indhold

Baggrunden for beskyttelsen af naturtyperne i naturbeskyttelseslovens § 3 er den fremadskridende forringelse og reduktion af de udyrkede og ekstensivt udnyttede naturarealer. Og at forringelsen og reduktionen af arealerne er en trussel mod ønsket om at bevare naturen med dens bestand af vilde planter og dyr samt deres levesteder. Desuden skal beskyttelsen medvirke til at bevare naturen som en integreret del af de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Dette hensyn må ses som også at omfatte begreberne biologisk mangfoldighed og biodiversitet.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at ændre tilstanden af den beskyttede natur. Uanset om dette sker ved et direkte eller indirekte indgreb i naturen. Der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

I lovbemærkningerne er anført, at det kan være velbegrundet i visse tilfælde at stille krav om etablering af erstatningsbiotoper som vilkår for dispensationer, hvor der

foreligger en forudgående ansøgning, men at der bør udvises tilbageholdenhed, da det ud fra en naturmæssig synsvinkel normalt vil være langt at foretrække, at de oprindelige naturområder med deres særegne karaktertræk bibeholdes i videst muligt omfang.

Praksis fra klagenævn

Natur- og Miljøklagenævnet har i deres afgørelse NMK-510-00508 af d. 27. september 2013 stadfæstet en afgørelse om at inddrage 4,5 ha § 3-beskyttet strandeng, strandsump og fersk eng til havneformål med vilkår om udlægning af mindst 9 ha erstatningsnatur. I nævnets vurdering blev der bl.a. lagt vægt på at naturarealerne overvejende havde en moderat naturværdi uden forekomst af sjældne arter. Ligeledes blev der lagt vægt på, at anlæg til havneformål er betinget af en kystnær placering og derfor kan forudsætte en tilsidesættelse af andre interesser, der er knyttet til de kystnære områder.

Randers Kommune finder at ovenstående afgørelse er sammenlignelig med denne konkrete sag.

Vurdering efter naturbeskyttelseslovens § 3

Vurdering af om arealerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og om det ansøgte er en tilstandsændring.

Strandsumpen

Randers Kommune vurderer, på baggrund af besigtigelsen og gennemgangen af luftfotos, at arealet med blå skravering på kort 1 er en strandsump omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. I vurderingen er der lagt særlig vægt på, at der er tale om et areal som er ligger i tilknytning til Randers Fjord og som er domineret af tagrør. Randers Kommune vurderer dog at naturtilstanden på arealet er ringe.

Mosen

Ved begge besigtigelser i 2024 og 2025 konstateres det, at arealet er domineret af tagrør og stor nælde hvilket er karakteristisk for næringsrige moser samt enge under naturlig tilgroning, der er ved at udvikle sig tilbage mod moser. Tagrør er en indikator for at arealet er vådt, men med lange perioder uden stående vand¹. Der er ligeledes observeret andre fugtighedsarter på arealet heriblandt grå-pil, dun-birk, lyse-siv, lådden dueurt, sump-forglemmigej og angelik.

De resterende arter der er observeret på arealet, har en bredere amplitude af voksesteder, heriblandt også på moderat fugtige voksesteder (f.eks. muse-vikke, almindelig syre, fløjlsgræs, rævehale, vild kørvel, draphavre, rajgræs, ager-tidse, almindelig hundegræs og bidende ranunkel).

Randers Kommune vurderer, på baggrund af plantesammensætningen, at arealet er en mosaik af naturtyperne moser og lignende samt fersk eng. Da begge naturtyper er omfattet af § 3-beskyttelsen er det dog uden betydning for arealets beskyttelsesstatus.

¹ [Ellenbergs fugtighedsindikator - NOVANA Aarhus Universitet](#)

Randers Kommune vurderer samlet set, på baggrund af at naturligt forekommende moseplanter dominerer i forhold til plantearter fra andre naturtyper samt gennemgangen af luftfotos, at arealet med rød skravering på kort 1 opfylder kriterierne for at være af naturtypen moser og lignende. Dette betyder, at arealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Randers Kommune vurderer dog at naturtilstanden på arealet er ringe til dårlig.

Det skal understreges, at det medsendte kort, kun viser § 3 registrerede arealer på de ovenfor nævnte arealer. Det betyder, at der andre steder på ejendommen kan være områder, der er beskyttede, selv om områderne ikke fremgår af kortet. Det er naturtilstanden på arealet, der afgør, om der er tale om et beskyttet naturområde.

Det er altid lodsejerens ansvar, at der ikke sker indgreb i beskyttede områder.

Randers Kommune vurderer, at inddragelse af strandsumpen og mosen til kajareal og vådområde er foranstaltninger der er omfattet af forbuddet i naturbeskyttelseslovens § 3. I vurderingen er der lagt vægt på at det ansøgte vil medvirke til at naturtyperne bliver helt erstattet med et teknisk anlæg samt at etablering af et vådområde vil ændre de hydrologiske forhold i mosen samt medvirke til næringsbelastning af mosearealet.

Vurdering af om der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Randers Kommune vurderer samlet set, at hvis der fastsættes et vilkår om erstatningsnatur for den inddragede mose i forholdet 1:2, så vil der være tale om et særligt tilfælde der kan begrunde en dispensation.

Randers Kommune har lagt vægt på, at det ansøgte kajareal er betinget af en kystnær placering samt at naturarealerne der ønskes inddraget, har en ringe naturværdi. Det er ligeledes Randers Kommunes vurdering, at etablering af den nye Randers Havn er en samfundsmæssig interesse, da den nye havn vil bidrage til en forbedring af søtransporten til og fra Randers By og en bedre logistik på havnen.

Den østlige del af mosearealet der ønskes inddraget til vådområde er en del af det samlede projekt om etablering af den nye Randers Havn. Randers Kommune vurderer, at eftersom arealet har været planlagt til rensning af spildevand i ca. 10 år, vil det være uproportionelt at ændre hele spildevandshåndteringen i projektet og havnens udformning.

Randers Kommune vurderer, at de naturbeskyttelsesmæssige interesser i området kan opretholdes, hvis der fastsættes et vilkår om udlægning af en større erstatningsbiotop end arealet af den nuværende mose. Et større erstatningsareal vil bedre kunne kompensere for tabet af det nuværende levested i perioden indtil det nye areal har opnået den samme naturtilstand. Et større erstatningsareal end det inddragede vil ligeledes være i overensstemmelse med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMK-510-00508 af d. 27. september 2013.

Der udlægges erstatningsnatur på arealerne der fremgår af kort 3, 4, 5 og 6 i bilag 2. Arealerne er udvalgt på baggrund af, at de er relativt lavtliggende, beliggende omkring Randers Fjord og at de ligger tæt på eksisterende § 3-beskyttede naturtyper. På arealerne tinglyses der en deklaration om, at arealerne skal permanent henligge som

naturområder og indeholder bl.a. et forbud mod omlægning, sprøjtning, gødskning og fremtidig oprensning af dræn og grøfter (se bilag 3). Randers Kommune vurderer dermed, at arealerne har potentiale til at udvikle sig til fugtige naturtyper (fersk eng, strandeng/sump eller mose).

Randers Kommune vurderer i dette konkrete tilfælde, at der ikke skal fastsættes et vilkår om erstatningsnatur for den inddragede strandsump, da der i forbindelse med den tidligere afgørelse (01.05.08-K08-7-14) allerede er udlagt erstatningsnatur.

De fastsatte vilkår fremgår på side 2.

EU-habitatdirektivet – væsentlighedsvurdering

I henhold til §§ 6, og 10 i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) skal kommunen i forbindelse med administrationen af naturbeskyttelsesloven vurdere, om det ansøgte kan:

- påvirke et Natura 2000-område væsentligt,
- beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er optaget på EU-habitatdirektivets bilag IV eller
- beskadige plante og dyrearter, der er optaget på EU-habitatdirektivets bilag IV.

Natura 2000-områder

Det ansøgte ligger ikke i et Natura 2000-område, men med en afstand på ca. 8 kilometer til nærmeste Natura 2000-område nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. Natura 2000-området består af:

- Habitatområde nr. 14 (Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord) og
- Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (Randers og Mariager Fjorde, Ålborg Bugt, sydlig del) og
- Ramsarområde nr. 15 (Dele af Randers og Mariager Fjorde med tilgrænsende havområde).

COWI har på vegne af Randers Havn i maj 2014 udarbejdet en VVM-redegørelse i forbindelse med ansøgningen til udvidelse af Randers Havn (09.30.00-K08-52-14). Randers Kommune er enig i COWI's vurderinger og vurderer, at der ikke er sket væsentlige ændringer i projektet eller i projektområdet siden vurderingen i 2014.

Randers Kommune vurderer dermed både ud fra afstanden og karakteren af det ansøgte at det ansøgte hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, at få negativ effekt på de arter eller naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte.

Dyre- eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV

I habitatdirektivets bilag IV er der opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede Natura 2000-områder. For dyrearternes vedkommende indebærer dette, at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke kortlagt bilag-IV plantearter i Randers Kommune, og det vurderes at være usandsynligt, at de kan forekomme inden for det ansøgte område.

I Randers Kommune er der kendte forekomster af følgende bilag IV-arter/grupper:

- Arter af flagermus
- Odder
- Grøn kølle guldsmed
- Markfirben
- Stor vandsalamander
- Løgfrø
- Spidssnudet frø
- Strandtudse

Randers Kommune har indenfor en radius af 1 kilometer af det ansøgte gennemgået databaserne Arter.dk og Naturbasen (licensnr. A34/2016) for observationer af bilag IV-arter i perioden 1. januar 2006 – 1. juli 2026. Der er observeret bilag IV-arten odder i Randers Fjord.

Odderen er tilpasset et liv i og opholder sig en stor del af tiden i vand. Den findes i såvel rindende som stillestående vand og søer, samt moser med store rørskovsområder er særligt velegnede levesteder for arten. Odderen yngler og raster i uforstyrrede rørskove og krat ved søer og åer med gode fiskebestande. Den er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen. COWI har på vegne af Randers Havn i maj 2014 udarbejdet en VVM-redegørelse i forbindelse med ansøgningen til udvidelse af Randers Havn. COWI havde i forbindelse med redegørelsen foretaget undersøgelser i 2011 på de planlagte havnearealer og spulefelter hvor der bliver eftersøgt spor af odder. Eftersøgningen blev foretaget på områder langs kanten af Randers Fjord og bro-overgang af afvandingskanalerne, men der blev ikke fundet tydelige spor eller afføring af odder. Randers Kommune vurderer dermed, at hvis arealerne ikke blev anvendt af odder dengang, så er det usandsynligt at de bliver anvendt af odder i dag. Randers Kommune vurderer også at artens økologiske funktionalitet kan opretholdes eftersom der er andre store rørskovsområder langs Randers Fjord, som er velegnede som yngle- og rasteområde for odderen. Randers Kommune vurderer dermed, at det ansøgte ikke vil væsentligt påvirke artens økologiske funktionalitet negativt og dermed ikke være i strid med habitatbekendtgørelsens § 10.

Desuden vil inddragelsen af mosearealet medføre fældning af beplantning på mosearealet. Flagermus yngler og raster især i bygninger og hule træer. Afhængigt af

arten skal der desuden være søer, vandløb, skov eller anden naturtype i nærheden. De er især følsomme overfor fældning af hule træer og restaurering af bygninger, så de bliver utilgængelige. Jævnfør tilgængelige luftfotos fremstår arealet først med beplantning i 1988, dvs. de ældste træer er omkring 40 år. Randers Kommune vurderer dermed at træerne i mosen er for unge til at have udviklet egnede huller og sprækker der kan anvendes af flagermus. COWI har ligeledes på vegne af Randers Havn i maj 2014 udarbejdet en VVM-redegørelse i forbindelse med ansøgningen til udvidelse af Randers Havn. COWI havde i forbindelse med redegørelsen foretaget undersøgelser i 2011 i området på steder, der ud fra luftfotos og feltbesigtigelser blev udpeget som mulige raste- og fourageringsområder for arter af flagermus. Dette inkluderede større vandflader, hvor vand- og damflagermus vil jage, parkagtige arealer, løvskove og ældre træer i nærheden af linjeføringerne, samt mulige ledelinjer, som forbinder disse steder. Feltarbejdet blev udført ved brug af detektor med timeexpansion (Pettersson D240X) og digital optager (Roland R-09HR). Lydfiler blev analyseret i BatSound 4 (software). Der blev ikke fundet flagermus ved de planlagte havneanlægsarealer. Randers Kommune vurderer på baggrund af de tidligere undersøgelser samt beplantningens alder, at det ansøgte, ikke vil medføre fældning af træer der anvendes som yngle- og rasteområde for flagermus.

Randers Kommune vurderer dermed samlet set, at flagermusenes yngle- og rasteområder ikke vil blive ødelagt, og at flagermusene ikke vil blive påvirket negativt ved gennemførelse af det ansøgte.

Samlet vurdering

Samlet set vurderes det ansøgte dermed ikke at ville påvirke bilag IV-arter i væsentligt negativt omfang, ligesom projektet heller ikke vurderes at ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Bilag 2 – Arealer der udlægges som erstatningsnatur

Der udlægges erstatningsnatur på arealerne der fremgår af kort 3, 4, 5 og 6. Arealerne er udvalgt på baggrund af, at de er relativt lavtliggende, beliggende tæt på Randers Fjord og at de ligger tæt på eksisterende § 3-beskyttede naturtyper. Sammenholdt med en tinglyst deklaration om, at arealerne skal henligge som naturarealer (se bilag 3) vurderer Randers Kommune, at arealerne har potentiale til at udvikle sig til fugtige naturtyper (fersk eng, strandeng/sump eller mose).

På kort 3 tinglyses følgende matrikler som erstatningsnatur (samlet ca. 6,57 ha):

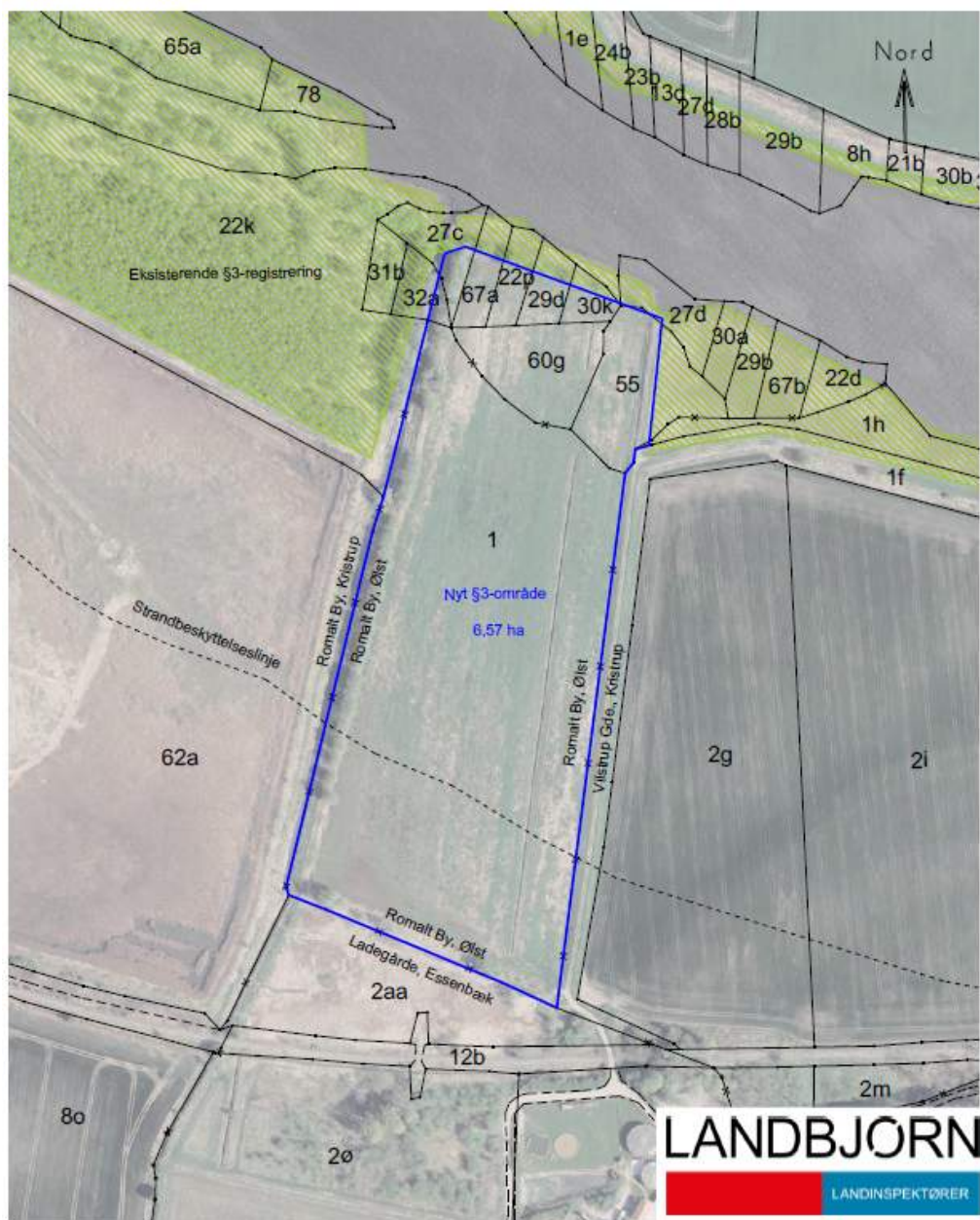
- 1 Romalt By, Ølst
- 32a Romalt By, Krstrup
- Romalt By, Krstrup
- 67a Romalt By, Krstrup
- 22p Romalt By, Krstrup
- 29d Romalt By, Krstrup
- 30k Romalt By, Krstrup
- 60g Romalt By, Krstrup
- 55 Romalt By, Krstrup
- 27d Romalt By, Krstrup
- 1h Vilstrup Gde., Krstrup

På kort 4 tinglyses en del af matr.nr. 14f Floes By, Virring som erstatningsnatur (ca. 1,97 ha):

På kort 5 tinglyses følgende matrikler som erstatningsnatur (samlet ca. 11,56 ha):

- 46e Langkastrup By, Virring
- 77a Langkastrup By, Virring
- 77b Langkastrup By, Virring
- 61a Langkastrup By, Virring
- 61b Langkastrup By, Virring
- 1d Floes By, Virring
- 1m Floes By, Virring
- 3c Floes By, Virring
- 2h Floes By, Virring
- 48ab Langkastrup By, Virring
- 12g Langkastrup By, Virring
- 6e Langkastrup By, Virring
- 63 Langkastrup By, Virring

På kort 6 tinglyses en del af matr.nr. 3I Drastrup By, Essenbæk som erstatningsnatur (ca. 4000 m²).

LANDBJØRN

LANDINSPEKTØRER

Tinglysningsrids

Matr.nr. 1 Romalt By, Ølst m.fl.

Udfærdiget til brug ved tinglysning af deklaration om beskyttet natur

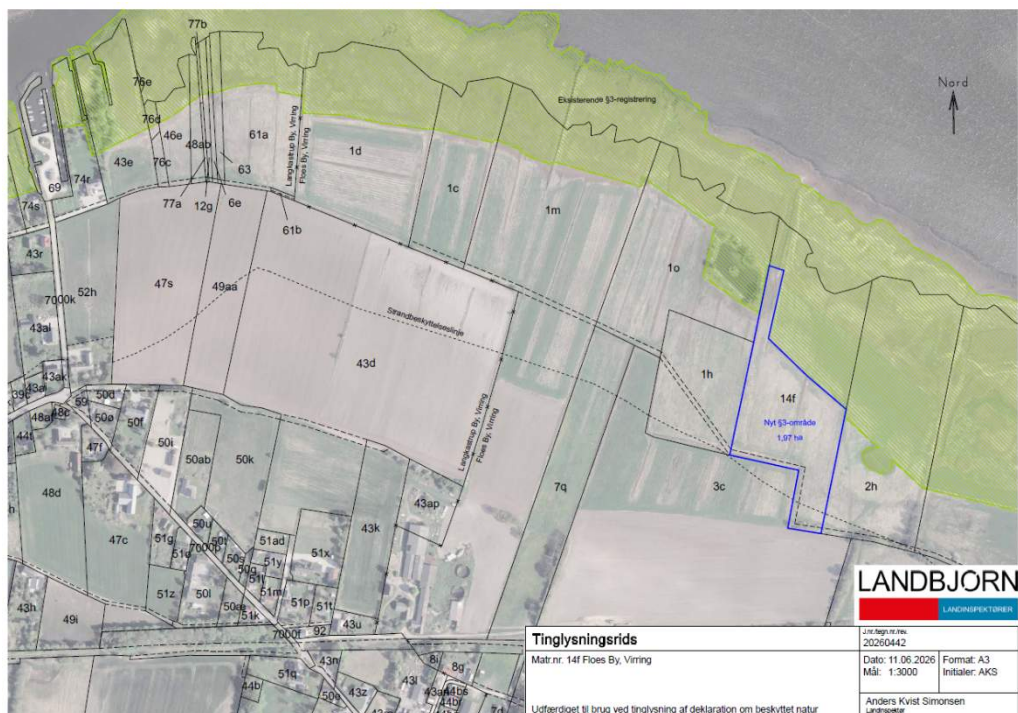
J.nr./tegn.nr./rev.
20260442

Dato: 11.06.2026
Mål: 1:3000

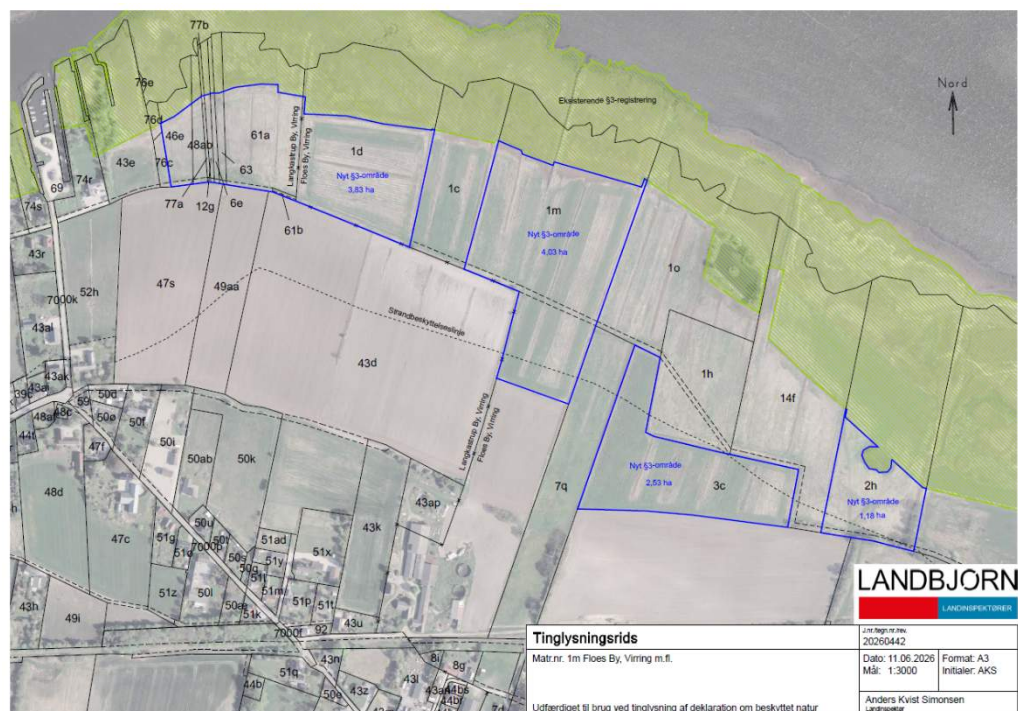
Format: A4
Initialer: AKS

Anders Kvist Simonsen
Landinspektør

Kort 3 – Areal ved matr.nr. 1 Romalt By, Ølst m.fl. der tinglyses som erstatningsnatur fremgår med blåt omrids. Arealerne med grøn skravering er eksisterende § 3-beskyttede naturtyper.

Kort 4 - Areal ved matr.nr. 14f Flores By, Virring der tinglyses som erstatningsnatur fremgår med blåt omrids. Arealerne med grøn skravering er eksisterende § 3-beskyttede naturtyper.

Kort 5 - Arealer ved matr.nr. 1m Flores By, Virring m.fl. der tinglyses som erstatningsnatur fremgår med blåt omrids. Arealerne med grøn skravering er eksisterende § 3-beskyttede naturtyper.

LANDBJØRN

LANDINSPEKTØRER

Tinglysningsrids

Matr.nr. 3l Drastrup By, Essenbæk

Udfærdiget til brug ved tinglysning af deklaration om beskyttet natur

J.nr./tegn.nr./rev.
20260442

Dato: 26.06.2026
Mål: 1:3000

Format: A4
Initialer: AKS

Anders Kvist Simonsen
Landinspektør

Kort 6 - Areal ved matr.nr. 3l Drastrup By, Essenbæk der tinglyses som erstatningsnatur fremgår med blåt omrids. Arealerne med grøn skravering er eksisterende § 3-beskyttede naturtyper.

Bilag 3 – Deklaration på erstatningsarealer

Ejerne af følgende ejendomme: matr.nr. XX bestemmer hermed, gældende for nævnte matrikelnumre og parceller, der måtte blive udstykket heraf, at nedenstående bestemmelser skal gælde for nuværende og fremtidige ejere af disse. Der er i bilagsbanken kortbilag, der viser servitutarealets udstrækning på de enkelte matrikelnumre.

Bestemmelser om fastholdelse af naturareal

1. Arealerne skal permanent henligge som naturområde.
2. Arealerne må ikke omlægges.
3. Arealerne må ikke tilføres handels- eller husdyrgødning, slam, rester fra industriel produktion, kalk eller andre hjælpemidler.
4. Der må ikke bruges pesticider bortset fra pesticider til bekæmpelse af kæmpebjørneklo i overensstemmelse med bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo og anden påbudt bekæmpelse af uønskede plantearter i overensstemmelse med lov om drift af landbrugsjord.
5. Arealerne må ikke anvendes til etablering af skov/energiskov eller dyrkes med energipil eller andre afgrøder, hvilket dog ikke er til hinder for, at naturligt forekommende plantevækst på arealerne kan anvendes til afgræsning, høslæt, rørskeer eller lignende.
6. Der må ikke udsættes eller opdrættes vand- og andefugle på arealerne.
7. Der må ikke ske fodring af vand- og andefugle og andet vildt på arealerne.
8. Der må ikke fodres eller gøres tiltag, så der sker en øget produktion af fisk eller krebs.
9. Herudover gælder lovgivningens almindelige krav, herunder naturbeskyttelseslovens §§ 3 og 4.
10. For at fremme en overvejende lavtvoksende græs-/urtevegetation med blomstrende arter på arealet fremfor et overvejende tilgroet areal med stauder og vedplanter, kan der iværksættes naturpleje med ekstensiv afgræsning eller høslæt. Græsningstrykket skal være ekstensivt og gunstigt for arealet, så det til enhver tid er af en sådan styrke, at det angivne formål bliver opnået. Ved slåning af arealet skal dette finde sted under hensyn til engfuglenes ynglesæson og således ikke før den 20. juni. Græssende husdyr må ikke tilskuds fodres på arealerne. Det er dog tilladt at give dyrene vitaminer og mineraler.
11. Hvis ejer ikke ønsker at pleje arealet ved slæt eller afgræsning, kan Randers Kommune iværksætte plejeforanstaltninger på arealet med henblik på at tilvejebringe en ønsket naturtilstand.

Bestemmelser om grøfter og dræn

12. På arealet må der som udgangspunkt ikke foretages vedligehold såsom oprensning og spuling af dræn. Der må derudover ikke foretages udvidelse eller anden kapacitetsforøgelse af eksisterende grøfter og dræn, herunder rørlagte strækninger, når dette vil medføre en forbedret afvanding af arealet. Formålet er at fremme en naturlig udvikling mod våd naturtype, herunder fersk eng og/eller mose.
13. Uanset bestemmelsen i pkt. 12 kan der foretages begrænset vedligeholdelse af eksisterende grøfter og dræn i det omfang, dette er nødvendigt for at undgå skade på tilstødende ejendomme. Dette kan dog kun ske efter forudgående skriftlig godkendelse fra Randers Kommune som vandløbsmyndighed efter vandløbsloven.
14. Bestemmelserne i pkt. 12–13 begrænser ikke Randers Kommunes adgang eller pligt til at træffe afgørelser efter vandløbsloven, herunder om vedligeholdelse, regulering eller restaurering af vandløb. Foranstaltninger, som Randers Kommune eller andre efter vandløbslovens regler lovligt gennemfører på arealet, skal ikke anses som en overtrædelse af denne servitut.

Påtaleret: Påtaleberettiget til servitutens bestemmelser er cvr. nr. 29 18 96 68, Randers Kommune. Tinglysningsbegæring: Servitutten begæres tinglyst med oprykkende prioritet på matr.nr. XX